

E:\ART

Centre de mediació \ educació \ art contemporani

GRUP

D'APRENTATGE

> \ < 24 / 25 > \ <

[CRÍTICA INSTITUCIONAL?]

Imaginació política, pràctiques
artístiques i metodologies instituent

Generalitat
de Catalunya

Ajuntament de
Barcelona

INDEX

1//E://ART

2//GRUP D'APRENTATGE

3//METODOLOGIA

4//CALENDARI

5//MENTORIA: CAROLINA JIMENEZ

6//PARTICIPANTS

7//INFORMACIÓ ÚTIL

_E:\\ART: Centre de mediació, educació i art contemporani, és una associació sense ànim de lucre amb voluntat de servei públic que treballa amb l'art i els processos creatius contemporanis entesos com acció educativa per fomentar la capacitat crítica i creativa de les persones. L'activitat principal de l'entitat posa el focus en l'àmbit de l'educació formal/no formal i les pràctiques culturals i artístiques col·laboratives i comunitàries, vinculant art, educació i ciutadania amb processos de mediació. EART funciona a mode de laboratori, un espai d'assaig-error que obrin nous camins en la recerca i l'experimentació entre art i educació. Desenvolupa, a més, un programa de formació especialitzada, mediació cultural i activitats adreçades a públics específics. Per altra banda, EART acompanya projectes a institucions culturals, centres educatius i altres per tal de co-dissenyar línies, programació al voltant de metodologies diverses.

Amb el desig d'acompanyar, més que d'intervenir, EART ha desplegat i innovat al llarg d'aquests 30 anys, mecanismes i plataformes des d'on aproximar-se i potenciar la creació artística, vetllant per una professionalització del sector, mostrant-se atent a la diversitat de posicions i la voluntat de treball col·lectiu i per al col·lectiu. En aquests anys EART també ha après dins de les pròpies iniciatives, enfrontant-se diàriament a conflictes generats des del treball i els contextos. Entenent l'art i educació com modes de pensament connectats amb el social i l'econòmic, i potencialment productors de models de societat. Els territoris de l'art i l'educació són també un lloc on els conflictes poden fer-se evidents, enfocant els processos socials i culturals que entrellacen les accions quotidianes.

TALLERS D'ARTISTAS

- _ Programa de difusió
- _ Espais i material tècnic
- _ Suport a la producció
- _ Convocatoria tallers
- _ Projectes EART
- _ Convocatoria de residència nacional i internacional [NOU]
- _ Programa de mentoratge [NOU]

MEDIACIÓ

- _ En Residència
- _ El que volem aprendre
- _ Dialògiques
- _ espais C
- _ Servei educatiu Tecla Sala
- _ Plàstica social (Museu de Manresa) [NOU]

ACTIVITATS

- _ Escoles e instituts
- _ Extraescolars i casal

FORMACIÓ

- _ Sessions de formació CRP
- _ Expect Art (Projecte europeu)
- _ Grup d'Aprenentatge
- _ Codisseny de projectes educatius

HISTÓRICO

- _ Murals de la transició en el barri de Gràcia
- _ Residència Arxiu

-Grup d'Aprenentatge és un programa d'EART que té com a objectiu crear un grup d'estudi format per artistes, comissaris, docents i agents culturals per repensar plegades la pràctica de la mediació des de l'art i l'educació. Aquest grup, amb caràcter formatiu, aborda anualment un tema concret i està dissenyat a partir de diferents unitats didàctiques liderades per un mentor/a de trajectòria professional on s'estudien 3 casos d'estudi. En el cas del curs 2024/25, el tema a abordar és la crítica institucional: Crítica Institucional? Imaginació política, processos institutents i ciutadania

OBJECTIUS

Objectius Generals

-Crear un format híbrid entre curs d'Agents Articuladors i jornada Kalidoscopi per tal de conformar un Grup d'Aprenentatge de mediació, arts i educació des d'on repensar temes que premiïn a institucions culturals, museus, centres d'art, entitats i agents individuals.

-Conformar una taula de treball formada per un grup d'alumnat des d'on treballar i pensar conjuntament diversos temes entorn a l'art, l'educació i la mediació del territori català.

-Generar un grup motor des d'on establir vincles motivant i sabers transversals des de diverses esferes, contextos i "disciplines" aparentment allunyades, trobant interseccions per a projectes educatius, artístics i comunitaris.

-Connectar Centres d'art, museus i institucions culturals amb agents educatius de primària i secundària que abordin projectes artístics o que la seva línia d'interès curricular radiqui en les arts com a mètode d'aprenentatge.

Objectius Específics

-Formar un corpus d'alumnat com a grup de treball per tal d'estudiar, pensar i analitzar tres projectes o serveis educatius del territori català com a casos d'estudi amb l'objectiu de generar una recopilació d'experiències, textos i debats en forma de publicació anual

-Plantejar, anualment, una taula de treball conformada per alumnat on a partir de diversos precedents, plantejar un grup de treball que presentarà en una jornada pública, les conclusions del grup.

-Crear un "Grup d'aprenentatge", abordi temes d'interès general amb institucions, escoles, docents, artistes i altres professionals amb el paraigües de l'art, l'educació i la mediació.

Tema del curs 2024/25:

[Crítica Institucional?] Imaginació política, pràctiques artístiques i metodologies instituent

De què parlem quan parlem de Crítica Institucional?

Entenem, com a Crítica Institucional, el conjunt de pràctiques realitzades per artistes, docents, treballadores d'àmbit cultural i/o educació, que posen en crisi el paper de les Institucions i/o relacions, plantejant altres models entre l'estat, el públic i la ciutadania.

Quan exercitem -i defensem- les institucions, com podem, amb el nostre treball, disputar la participació institucional?

Com evitar els processos d'extracció i financerització d'algunes institucions?

Com posar en qüestió la distribució de capital i recursos que exerciten les institucions com a mecanismes de poder?

Com evitar que la crítica sigui neutralitzada per procediments violents d'intel·ligibilitat social que la institució neoliberal empra?

Com sobreviu anàlisi crític a la seva institucionalització?

Com podem relacionar-nos críticament amb els mecanismes que les institucions institueixen?

I sobretot, com poden les institucions instituir(-se) d'altres maneres?

3//METODOLOGIA

El Grup d'Aprenentatge està pensat com a un programa de formació amb modalitat híbrida: les sessions presencials estaran acompanyades per un treball de recerca i estudi individual dels participants, creant una xarxa per poder intercanviar informacions, continguts, material d'interès i bibliografia.

El programa està dividit en 4 unitats didàctiques:

- Unitat didàctica 1_ **La Crítica institucional:** marc teòric i bibliografia
- Unitat didàctica 2_ **Casos d'estudi:** contextualització i bibliografia
- Unitat didàctica 3_ **Diagnosi:** elaboració d'aprenentatge i conclusions
- Unitat didàctica 4_ **Formalització:** presentació dels aprenentatges

>> Sessió 1_Divendres 18 d'octubre, de 17 h a 21 h

Lloc: EART

Punt de partida, amb Carolina Jimenez

Situa les coordenades necessàries des d'on iniciar el camí de recerca i treball de les persones assistents. Genera el marc teòric des d'on articular les preguntes de recerca i apuntar les necessitats d'aprenentatge per tal d'abordar-les conjuntament en taules de treball.

La primera sessió té la voluntat de que l'alumnat que conforma Grup d'Aprenentatge es conegui i que des d'EART, se'ls hi comparteixi l'estructura i funcionament com a taula de treball col·lectiva. Establirem punts de partida com a grup, i com a EART, que lidera Grup d'Aprenentatge compartirem els tres casos d'estudi del curs 24/25, la voluntat del curs així com els objectius generals i específics que proposem per al programa 24/25. També, durant la primera trobada, realitzarem una sessió teòrica sobre les raons per les que l'art i l'educació van dividir-se en un moment concret de la història de la Modernitat, abordant informació d'interès per a comprendre el present així com des d'un passat immediat. Així doncs, la mentora del curs 24/25, impartirà, també, una sessió teòrica sobre crítica institucional, orígens, divergències, paradigmes i bibliografia que establirà el marc teòric del curs.

>> Sessió 2_Divendres 22 de novembre, de 17 h a 21 h

Lloc: EART

Taules de treball, amb Carolina Jimenez

Espai de treball per distribuir els grups, exposar els casos d'estudi i generar les diagnosi que cal abordar i avaluar durant cada sessió.

La segona jornada té com a objectiu desenvolupar una jornada des d'on treballar el tema del curs que anualment doti de contingut al Grup d'aprenentatge. Aquest any i com a punt de partida, volem treballar sota el tema "Crítica institucional?: imaginació política, processos institutents i ciutadania", pensant en la mediació com a eina imprescindible per crear o posar en crisis aquestes connexions. El tema que volem abordar sorgeix de la necessitat de crear un grup d'estudi format per artistes, comissaris, docents i agents culturals per repensar plegades la pràctica de la mediació des de l'art i l'educació per tal de pensar les institucions culturals, centres d'art o museus, des d'una perspectiva educativa, de mediació i com a ens públic. Així doncs, considerem imprescindible desenvolupar un marc de trobada i coneixement emprant 3 casos d'estudi que ens serveixin per abordar com creuar mètodes educatius i artístics així com entendre de quina manera funcionen les institucions políticament.

>> Sessió 3_Divendres 20 de desembre, de 17 h a 21 h

Lloc: La Capella

Cas d'estudi 1, amb David Armengol i Carolina Jimenez

Presentació teoria i pràctica per part del David Armengol, director artístic de La Capella, d'un cas situat en el context del Centre d'art.

Aquesta jornada, desenvolupada juntament amb el Centre d'Art La Capella (Barcelona) ens servirà com a espai de reflexió per entendre què és un Centre d'Art públic, com funciona, quines són les polítiques públiques que desenvolupa o formes de gestió internes i externes, entre d'altres. A partir d'una sessió amb la direcció del Centre, preparada específicament per aquesta jornada, l'alumnat del Grup d'Aprenentatge treballarà a partir de la informació recopilada, fent una diagnosi des d'una perspectiva crítica en una taula de treball per posar en crisi, comprendre quins paradigmes politico-culturals el defineixen, quin relat cultural s'estableix com a Centre de ciutat i quina és la genealogia del Centre d'Art com a concepte i pràctica.

>> Sessió 4_Divendres 24 de gener, de 17 h a 21 h

Lloc: Museu Tàpies

Cas d'estudi 2, amb Patricia Sorroche, Maria Sellarès i Carolina Jimenez

Presentació teoria i pràctica per part de la Patricia Sorroche, cap d'exposicions i Maria Sellarès, cap del departament d'educació, d'un cas situat en el context del Museu Tàpies.

Per aquesta quarta sessió i com a segon cas d'estudi, comptem amb la participació del Museu Tàpies de Barcelona, treballarem al voltant del Museu com a projecte, el seu funcionament, quines línies curriculars i projectes desenvolupen, la seva nova redefinició i el seu programa educatiu, entre d'altres. L'alumnat del Grup d'Aprenentatge desenvoluparà una taula de treball amb el Museu amb l'objectiu de cercar i pensar plegades les interseccions entre el Museu i les seves polítiques, trobant punts comuns entre la pràctica educativa i artística així com formes per a desenvolupar hipotètiques línies de treball que s'abordin des de la crítica institucional.

>> Sessió 5_Divendres 21 de febrer, de 17 h a 21 h

Lloc: Hangar Centre de recerca i producció artística de Barcelona

Cas d'estudi 3, amb Lumbung artists i Carolina Jimenez

Presentació teoria i pràctica per part de Lumbung artists, d'un cas situat en el context de la documenta 15.

Com a últim cas d'estudi, comptarem amb Lumbung artist a partir d'un cas situat en el context de la documenta 15. A partir de la documenta, pensarem en com els col·lectius treballen en condicions laborals concretes. La documenta s'entén com una de les mostres d'art contemporani més importants de l'àmbit i es duu a terme a Kassel (Alemanya), des de 1955. A partir d'un cas concret de Lumbung artists amb documenta, plantejarem l'entramat d'aquests espais macro-expositius com, si bé aborden el concepte de crítica, en tots els seus aspectes, cal també posar en pràctica els marcs teòrics que proposen en relació a cada una de la participació i nacionalitats dels i les artistes participants.

>> Sessió 6_Divendres 14 de març, de 17 h a 21 h

Lloc: EART

Conclusions, amb Carolina Jiménez i Lizette Nin

Sessió dedicada a exposar tota la informació recopilada per tal d'elaborar unes conclusions i diagnòsics de la recerca feta per part del grup en relació a la Crítica institucional.

La penúltima sessió del Grup d'Aprenentatge ens servirà per a posar en comú la informació recopilada durant les sessions anteriors i pensar conjuntament com compartir en la següent jornada pública, els resultats, diagnòsics i anàlisis sobre l'estat de la qüestió del tema del curs. En aquesta sessió, amb l'acompanyament de Carolina Jiménez, que dinamitzarà el grup durant tot el curs, comptarem amb l'artista Lizette Nin, seleccionada a la convocatòria de Residència Internacional entre EART i The Green Corridor amb el projecte "Afrophobia in Belgium", on treballa la interseccionalitat al Carib "explorant l'espiritualitat africana com una manera de recuperar la seva ànima i afirmar la humanitat de les persones negres i marrons".

>> Sessió 7_Divendres 28 de març, de 17 h a 21 h

Lloc: EART

Conclusions, amb Carolina Jimenez

Sessió dedicada a pensar i donar forma a la presentació pública dels coneixements adquirits per part del Grup d'Aprenentatge 2024/2025.

En aquesta sessió, per definir la jornada pública i gratuïta on exposar les conclusions del Grup, continuarem treballant i pensant dinàmiques i formes de compartir, en la següent jornada, la presentació pública al voltant del tema de curs 24/25 "Crítica institucional?: imaginació política, processos institucionals i ciutadania". Aquesta sessió, per tant, ens servirà de taula de treball per acabar de definir la presentació pública.

Així doncs, en aquesta sessió pensarem també com presentar les conclusions i la diagnòsics del curs des de la plataforma A*DESK, col·laboradors d'EART. A*DESK, Institut Internacional i Independent de Crítica i Art Contemporani, és la iniciativa d'un grup de professionals de Barcelona d'art contemporani i la seva missió és la de reivindicar activament el valor del pensament crític i generar debat sobre l'art i la cultura contemporanis.

>> Sessió 8_Divendres 18 d'abril, de 17 h a 21 h

Lloc: a concretar

Jornada Pública

Presentació oberta al públic general on s'exposarà la diagnòsics elaborada pel Grup d'Aprenentatge, es posaran en debat dubtes, preguntes i coneixements adquirits, elaborant dinàmiques per plantejar el següent tema anual del programa.

En aquesta jornada, el Grup d'Aprenentatge presentarà públicament els resultats del curs, de forma gratuïta i pública. Aquesta jornada ens servirà no només per exposar públicament les conclusions i diagnòsics, sinó per pensar col·lectivament altres organitzacions polítiques i plantejar com la crítica institucional pot funcionar en espais institucionals i ciutadans.

5//MENTORIA: CAROLINA JIMENEZ

Comissària i investigadora. És responsable de recerca i estudis d'Hangar. Centre de recerca i producció artística de Barcelona. Anteriorment, ha estat responsable de docència del Programa d'Estudis Independents (PEI) del MACBA. Fins al 2017 va viure a Berlín, assumint rols curatorials i d'investigació a SAVVY Contemporary, Transmediale-CTM Vorspiel, Bethanien, Berlin Art Week, Grimmuseum, GlogauAir y Altes Finanzamt. El seu treball, sota diferents formats, també ha estat presentat a La Casa Encendida (Madrid), La Capella (Barcelona), Museu de la Música (Barcelona), Filmoteca de Catalunya, Galeria Vera Cortês (Lisboa), Matadero Madrid, TBA21 (Córdoba), Centro Párraga (Murcia), entre d'altres. Escriu per publicacions d'art i cultura contemporània, així com a catàlegs d'exposicions i monogràfics d'artistes.

6//PARTICIPANTS

David Armengol: (Barcelona, 1974) és comissari d'exposicions, i des del 2021 s'encarrega de la direcció artística de La Capella a Barcelona, un centre dedicat a l'art emergent i definit mitjançant una convocatòria de producció de projectes. Com a comissari, ha treballat en espais com Caixaforum Barcelona, Escorxador Madrid, Centre d'Art La Panera de Lleida o la Fundació Joan Miró de Barcelona. El 2019, va ser co-comissari del Pavelló d'Uruguai a la 58a edició de la Biennial de Venècia. El 2021 va publicar el llibre *Art emergent: la collita i el viatge*, una possible radiografia de l'art emergent a Catalunya entre els anys noranta i l'actualitat.

<https://www.lacapella.barcelona/es>

Patricia Sorroche: Nascuda a Barcelona (1980), és llicenciada en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (2002), Màster en Museografia i Gestió del Patrimoni Cultural de la Universitat de Barcelona (2004), i Postgrau en Estètica de l'Art Contemporani de la Universitat Autònoma de Barcelona (2005-), i Experta en Patrimoni Cultural per la UDIMA, Universitat a Distància de Madrid (2018). Durant el 2024 s'incorpora a l'equip del Museu Tàpies com a la nova Cap d'Exposicions. Amb anterioritat, treballà des del 2004 al MACBA, Museu d'Art Contemporani de Barcelona, en la gestió de la Col·lecció permanent, des del Departament de Registre; i des de 2019 forma també com a curadora adjunta de les exposicions de la Col·lecció MACBA. La seva carrera professional la va fer passar també pel Musée du Louvre, 2008-2009.

Actualment, des de 2020 és professora convidada al Màster de Gestió Cultural de la Universitat Internacional de Catalunya. Ha participat en seminaris i classes en altres universitats. Ha format part del grup "Arte y Memoria", dins del projecte MAR/ALZAR organitzat pel MNCARS,. Actualment, forma part del grup de pensament GOAP impulsat pel departament de filosofia de la Universitat de Barcelona. Al 2021 és co-fundadora del grup curatorial LaOtra.

<https://museutapies.org/>

Maria Sellarès: Llicenciada en Història de l'Art per la Universitat Autònoma de Barcelona i màster en Arts visuals i educació: un enfocament construccionista per la Universitat de Barcelona. Del 2004 al 2016 treballa com a educadora en diversos centres culturals de Barcelona. Simultàniament, a partir del 2009, és corresponsable del Departament d'Educació de la Fundació Antoni Tàpies. A partir del 2016 se centra en exclusiva a coordinar el Departament d'Educació i Programes Públics. Des del gener del 2020 és, a més, coordinadora de l'àrea de Mediació i Públics. Actualment, és cap del Departament d'Educació d'aquesta institució. Durant aquests anys al Museu Tàpies, a més de dissenyar i coordinar diversos projectes educatius, culturals i artístics, ha participat en processos de recerca educativa com Arts Combinatòries (2010-2016), Prototips de codi obert (2011-2016), Hipervincle. Laboratori de Mediacions (2017) o cos paraula objecte x Tàpies, amb A Bao A Qu (2019-2021); ha coordinat l'exposició Allora & Calzadilla (2017) i la producció de les corresponents performances i instal·lacions; Ha coordinat el cicle de performances i intervencions artístiques Someone Walking Around (2019). Participa en el projecte de recerca històrica i etnogràfica al voltant de l'edifici del museu, l'antiga editorial Montaner y Simón, dissenyada per l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner. També és responsable del programa de sostenibilitat del museu. Fora de l'àmbit laboral, ha coordinat un grup de lectura per a l'Associació Catalana d'Educació Patrimonial (ACEP) des del 2020, centrant-se en textos relacionats amb l'educació museística, l'ecofeminisme i el pensament contemporani.

Lumbung artists: són artistes i col·lectius convidats per ruangrupa i l'equip artístic per realitzar aportacions per a documenta 15 seguint la pràctica del lumbung.

La paraula lumbung significa "graner d'arròs". A les comunitats rurals d'Indonèsia, la collita excedent s'emmagatzema en graners d'arròs comunals i es distribueix en benefici de la comunitat segons criteris definits conjuntament. Aquest principi representa la pràctica de vida i treball de ruangrupa i s'utilitza per a un treball interdisciplinari i col·laboratiu en projectes artístics

En estreta col·laboració amb ruangrupa, l'Equip Artístic i els 14 membres del Lumbung creen una plataforma interdisciplinària d'art contemporani.

Amb aquesta finalitat, Lumbung artists s'organitzen en grups, els anomenats mini majelis en els quals intercanvien idees i es recolzen mútuament.

Desenvolupen obres concretes per a documenta quinze mentre que les aportacions dels membres del Lumbung continuen sent una part permanent de la xarxa interlocal del Lumbung.

Igual que els membres del Lumbung, els artistes del Lumbung conviden a més participants a unir-se a ells per crear les seves obres artístiques per a la documenta quinze a Kassel.

<https://documenta-fifteen.de/en/>

Lizette Nin: artista seleccionada a convocatòria internacional en col·laboració amb The Green Corridor amb el projecte Afrophobia in Belgium. Lizette Nin, artista seleccionada a convocatòria internacional en col·laboració amb The Green Corridor amb el projecte «Afrophobia in Belgium» Lizette Nin és una artista queer dominicana que actualment resideix a Barcelona. La seva obra gira al voltant dels aspectes autobiogràfics i les seves arrels afrodescendents. A través del seu art, pretén donar visibilitat als grups marginats i a les lluites socials sovint ignorades pel corrent principal. En els últims anys la seva obra explora la seva herència com a persona BIPOC i aprofundeix en les experiències de les comunitats marginades a través de diversos mitjans, des de vídeo fins a aliments. Ha participat en exposicions destacades, com la Biennial de Fotografia i Video a República Dominicana on va ser guardonada amb el premi biennial (2021) i O 'Quilombisme a Berlín HKW (2023). Aquest 2024, ha dut a terme una performance al Museo Thyssen, ha participat en un fòrum a FERIA ARCO i ha realitzat workshops al Victoria and Albert Museum i a Gasworks Londres. Recentment, ha exposat "El cuerpo como nación" a HAUS fruit d'una residència a la Universitat BAU, que ha comptat amb el comissariat de BAR Project.

<https://linktr.ee/Lizettenin>

A*desk: és una plataforma crítica, centrada en l'edició, la formació, l'experimentació, la comunicació i la difusió en relació a la cultura i l'art contemporanis, que es defineix desde la transversalitat. El punt de partida és l'art contemporani, perquè és d'allí d'on venim i aquesta consciència ens permet anar molt més allà, incorporar altres disciplines i formes de pensament per a parlar i debatre sobre temes que són de rellevància i d'urgència per a entendre el nostre present.

A*DESK és una plataforma internacional, flexible i en evolució, amb la intenció d'establir ponts generacionals i obrir noves vies d'opinió, crítica i discurs. La junta directiva d'A*DESK està formada per Montse Badia, Andreas M. Kaufmann i María Muñoz. Des de 2019 comptem amb editors/es convidats/des que, durant un mes, tenen carta blanca per a definir tema i textos publicats. Amb això, A*DESK s'obre a nous inputs i també es converteix en un lloc de treball i experimentació per a un nombre més gran de persones. El 2020, iniciem una agenda setmanal, que es fa ressó dels esdeveniments culturals més destacats de la ciutat. Així mateix, intensifiquem les nostres activitats amb seminaris, cursos, tallers, programes de televisió en directe, servei d'assessorament i projectes específics, per tal de contribuir a reforçar el pensament crític i retornar a la cultura el seu paper de generadora de coneixement i valors.

<https://a-desk.org/>

A qui va dirigit:

Artistes, comissaris, investigadors culturals, docents, professionals del sector cultural, estudiants vinculats a l'àmbit artístic i altres persones del sector.

Lloc

EART

+ La Capella

+ Museu Tàpies

+ Hangar.

Centre de recerca i producció
artística de Barcelona

Idioma

Català / Castellà

Preu

410 euros

Preu reduït

370 euros

Estudiants, menors de 25 anys, artistes residents i col·laborador_s actuals en projectes d'EART

Inscripcions:
www.experimentem.org

